

Vedlegg 3 Universell utforming

➤ **Universell utforming**

Universell utforming er design av produkter, omgivelser og tjenester på en slik måte at de kan brukes av alle mennesker, i så stor utstrekning som mulig, uten behov for tilpasning eller spesiell utforming.

Tilgjengelighet omfatter forhold knyttet til fysisk utforming av dekk, gulv, vegger samt andre konstruksjoner.

1. Adgang til skipet:

Fartøy skal være konstruert og utstyrt slik at rullestolbrukere og andre funksjonshemmede personer kan gå om bord og i land enkelt og trygt, uten assistanse, eller ved hjelpemidler som heis eller løfterampe/plattformheis (trappeheis i form av «Stolheis», er ikke godkjent). Maksimal stigning på landgang beregnet for rullestol og funksjonshemmede ved normalvannstand, bør ikke overstige 1:20, men 1:15 kan aksepteres for korte landganger. Det skal være minst en adgang til skipet som er tilgjengelig for rullestolbrukere og andre funksjonshemmede. Adgangen skal være uten trapper eller trinn og skal være merket med det internasjonale tilgjengelighetssymbolet for funksjonshemmede personer. Dersom det er flere adkomster, skal de øvrige adkomstene og andre passende steder være merket med hvor den tilgjengelige adkomsten finnes.

2. Tilgjengelighet om bord

Generell tilgjengelighet og fargevalg

Alle arealer definert som passasjerarealer skal være tilgjengelig for alle passasjerer uten assistanse, eller ved hjelpemidler som heis eller løfterampe/plattformheis (trappeheis i form av «Stolheis» er ikke godkjent). Det skal ikke forekomme uventede hindringer i form av forhøyninger eller innsnevringar uten at det finnes alternativ måte å nå arealet på. Dette kan løses med hjelpemidler som ramper, heis eller løfterampe. Stolheis anses ikke som et tilstrekkelig hjelpemiddel.

Kontrastmerking og fargevalg

Alle passasjerarealer skal ha farger og lyssetting slik de forskjellige arealer fremtrer naturlig, klart og tydelig. Søyler, støttehåndtak og –rekker, samt utspring som kan innebære fare for sammenstøt eller annen utilsiktede hendelser, skal ha kontrasterende farger i forhold til bakgrunn og omgivelser.

Rullestolbrukere

Rullestolbrukere skal kunne ta seg frem med rullestol i alle passasjerarealer uten assistanse. På fartøy med passasjerarealer på flere dekk, er det nok at det ene er tilgjengelig for alle passasjerer.

Dører

Alle døråpninger til publikumsarealer må være brede nok for rullestol. De skal ha en lysåpning på minst 90cm. Dørene bør ha automatisk åpning eller stå i åpen posisjon der dette ikke er i konflikt med sikkerhetsbestemmelser. Hindringer i passasjerarealer må unngås og dersom det er behov for ramper eller faste terskeleliminatorer skal disse være kontrastmerket. Krav til lysåpning, gjelder også heisdører.

Trapper

Trapper må ikke være bratte og skal være tette. Trappene skal være trygge i forhold til trappehøyde, -dybde, farge, lys og friksjon. Trappenesen skal ha kontrasterende, lys farge (ca. 25 mm bred både vertikalt og horisontalt). Det skal være rekkverk på begge sider av trappen. Rekkverk skal monteres i 2 høyder på begge sider med overkant i henholdsvis 0,9 og 0,7 m over inntrinnets forkant, håndlist skal føres utover øverste og nederste trinn med avrundet avslutning (30 cm). Rekkverkene i trapperommene skal fungere som et ledende element, og må derfor være sammenhengende.

Rekkverket skal være rundt med en diameter på 45-50 mm i et materiale som er lett å holde fast i og ha en kontrasterende farge. Rekkverket skal være 300 mm lenger enn trappen både i forkant og ende av trappen. Det skal være en avstand mellom skott og rekkverk på minst 45 mm. Det skal være taktil merking både ved trappestart og trappeslutt.

3. Seter

Egne plasser for rullestol

For de første 100 passasjerer fartøyet er sertifisert for, skal det være 2 plasser reservert for rullestol. Deretter skal det være 1 plass reservert for rullestol for hver 100 passasjer fartøyet er sertifisert for. Plasser for rullestol skal være slik plassert slik at rullestolbrukeren kan reise sittende i rullestolen sammen med øvrige passasjerer. Det skal være mulig å feste rullestolen til dekk/skott.

Plasser for bevegelseshemmede uten rullestol

Minst 4 % av passasjerasetene skal være tilrettelagt for funksjonshemmede personer. Dette betyr at det ved disse setene skal være tilstrekkelig plass til å kunne sitte med rette bein. Setene skal ha kraftige nok armlener til at funksjonshemmede personer ved å bruke disse, kan sette seg og reise seg selv. Dersom setene er del av en seterad, og armlenene kan være en hindring for funksjonshemmede personer, skal det være mulig å folde vekk dette. Armlenene skal ha kontrasterende farge. Setene beregnet for eldre og funksjonshemmede skal være i nærheten av evakueringsvei og toalett.

4. Korridorer – ganger

Om bord skal det være plass slik at eldre og funksjonshemmede kan bevege seg fritt, og være brede nok til at rullestol kan passere andre passasjerer. I korridorer og ganger skal det være håndrekke på begge sider. Håndrekken plasseres 90 cm over gulvet. Den skal ikke ha skarpe kanter og ha en diameter på 3,5 – 5 cm. Håndrekkene skal ha kontrastfarge i forhold til bakgrunn og være utformet slik at de kan utstyres med taktil merking for synshemmede.

5. Dekk og gulv

Dekk og gulv skal være flate og ha sklissikker overflate. Dersom det er behov for trinn/forhøyninger, skal disse ikke overstige 2 cm. Ved større høydeforskjeller skal det installeres rampe og håndrekke.

6. HC-Toaletter

Avhengig av skipets størrelse skal minst et av toalett være tilrettelagt for rullestolbrukere. Dørene til tilgjengelig toalett skal ha en lysåpning på 90 cm, og slå utover eller være skyvedør. Dør til HC-toalett skal ha automatisk dørpumpe. Det skal også være mulig å åpne den i en nødssituasjon utenfra med spesialnøkkel selv om døren viser opptatt.

Det skal være minst 110 cm fra fronten av toalettet til motsatt vegg eller installasjon, og minst 90 cm fri plass på den ene siden av toalettet (kan fravikes etter avtale med Oppdragsgiver, dersom plassen tilsier det). Toalettsetet skal være 45-48 cm over gulvet. Det skal være oppsvingbare støttehåndtak på begge sider av toalettet. Håndvasken skal plasseres slik at den ikke er høyere enn 80 - 85 cm over gulvet. Opphenget av vasken skal være så kraftig at det tåler å bli brukt som støtte. Speil plasseres i passende høyde der nederste kant ikke er høyere enn 90 cm over gulvet. Det skal være mulig å sitte i rullestol ved vasken. Fri høyde under vasken skal derfor være 67 - 75 cm. Såpe, håndkle etc plasseres 90-100 cm over gulvet. Det skal være utstyr for tilkalling av hjelp i en nødssituasjon i hvert toalettrom. Dør skal kunne åpnes og lukkes automatisk.

7. Tilrettelegging for allergikere

Alle møbler og kledning skal så langt som mulig være fremstilt av ikke-allergisk materiale. Reisende med pelsdyr henvises til eget, avgrenset område. Pelsdyr (bortsett fra førerhund, servicehund som kan legitimeres og politihund) skal ikke ha adgang til passasjersalonger.

8. Informasjon

Viktig reiseinformasjon som for eksempel sikkerhetsinstruks, ankomstanrop o.l. som gis auditivt, skal også gis visuelt. Dersom det er en informasjons- eller billettskranke om bord skal deler av den ikke være høyere enn 90 cm. Det skal være installert skrankeslynge ved skranken.

Plakater og annen informasjon for passasjerene skal være utformet slik at de er lette å lese og være plassert slik at de er lette å oppdage, fortrinnsvis ved ankomst om bord. Bokstavene skal være enkle å lese og store nok samt ha en kontrasterende farge i forhold til bakgrunn som gjør dem lette å lese. (f.eks. sort på hvitt eller gult på sort). Det skal ikke brukes komplementærfarger (f.eks. rødt på grønt). Plakater o.l. plasseres fortrinnsvis med senterhøyde ca. 155 cm over gulvet.

Det skal være teleslynge i alle passasjerområder, og all høytalerinformasjon skal også gå gjennom teleslyngen. Informasjonen skal leses tydelig og det skal før informasjon gis signal og en liten pause slik at høreapparatbrukere får anledning til å sette høreapparat i riktig posisjon.

9. Service

Dersom det er kiosk om bord skal deler av den ikke være høyere enn 90 cm. Det skal være mulig for eldre og funksjonshemmede å få maten/kaffen brakt til seteplassen.

Det skal tas hensyn til alle kjente sikkerhetskrav fra sjøfartsdirektoratet og/eller Den norske Skipskontroll herunder alle kjente EU-direktiv som gjelder eller kommer til å gjelde for angjeldende fartsområde. Krav om er kjent ved tilbudsinnlevering og som blir gjort gjeldende i kontraktperioden, er utøvers risiko og ansvar i hele kontraktperioden.

10. Vesentlig avvik

Vesentlig er blant annet avviket når det av hensyn til passasjerer

- 1) ikke er plassert påkrevde konstruksjoner som fremmer tilgjengeligheten, eller det
- 2) ikke er fjernet konstruksjoner som hemmer tilgjengeligheten.

Punkt 1 og 2 må ikke, samlet eller hver for seg, hindre tilgjengeligheten for en eller en gruppe passasjerer på en slik måte og til en slik grad at det er uakseptabelt sett i forhold den måte eller til det nivå som det normalt vil være påkrevd tilgjengelighet for, hos passasjerene for øvrig.